

Toelichting op de Bibliotheek op school

Versie 16-12-2011

De Bibliotheek *op school* heeft tot doel om de bibliotheken in Nederland een strategische aanpak te bieden voor de invulling van de educatieve functie voor het primair onderwijs, met daaraan verbonden een landelijk integraal ontwikkeld en ondersteund dienstenpakket. Deze educatieve aanpak, met fysieke en digitale componenten, stelt bibliotheken in staat om een effectieve, structurele relatie op te bouwen met het onderwijs. De aanpak heeft een meetbare toegevoegde waarde voor de scholen.

De Bibliotheek *op school* wordt de gezamenlijke educatieve aanpak voor de bibliotheeksector. Kiezen voor de Bibliotheek *op school* is niet alleen voor de bibliotheken een keuze, ook het onderwijs en de overheid maken de strategische keuze om te werken via deze aanpak. Dat komt terug in de visie van de school op het beleid rond collectie (media-aanbod), lezen en mediawijsheid en de uitwerking daarvan in concrete activiteiten. Bibliotheek, onderwijs en overheid trekken hierin samen op.

Proces

Scholen moeten **opbrengstgericht werken**, wat inhoudt dat ze de opbrengsten van hun onderwijs regelmatig analyseren en op basis van de resultaten dat onderwijs aanpassen. Voor een optimale samenwerking sluit de Bibliotheek *op school* aan bij de procescyclus van dat opbrengstgericht werken, een cyclus die de bibliotheken herkennen vanuit hun kwaliteitszorg.

Voor het meten van onze resultaten bieden we een digitale **monitor**, die de belangrijkste lees- en leengegevens in overzichtelijke grafieken weergeeft. Mediawijsheid krijgt hierin ook een plek. Dit instrument wordt ingezet voor een 0-meting, om de belangrijkste successen en knelpunten inzichtelijk en bespreekbaar te maken bij de start van de samenwerking. Vervolgens komt deze wijze van monitoren jaarlijks terug, om te zien wat er in de school verandert en om de doelen daarop bij te stellen.

Onmisbaar voor het slagen en financieel en inhoudelijk borgen van onze samenwerking is het opbouwen en onderhouden van een goed **netwerk** tussen bibliotheek, onderwijs en overheid. Beginnend op strategisch niveau voor een borging in beleid, tot aan het praktische netwerk op uitvoerend niveau. Daar hebben vooral de **leescoördinator** van de school en de **leesconsulent** van de bibliotheek een sleutelpositie in het aanjagen van het team en het zorgdragen voor de uitvoering en continuering van alle gemaakte afspraken.

Om te garanderen dat alle betrokkenen in deze samenwerkingsketen voldoende kennis en kunde hebben bieden we een **scholingsprogramma** aan op verschillende niveaus. Dat varieert van nascholing in één of twee dagdelen tot aan complete modules binnen bestaande opleidingen. De nadruk ligt nu nog op het opleiden van leesconsulenten en leescoördinatoren, aangevuld met een masterclass rondom het opbouwen van een netwerk en verkopen van de Bibliotheek *op school*.

De meer tastbare basis van de samenwerking ligt in het **Lees- en mediaplan**. Hierin staat beschreven hoe de huidige situatie binnen de school is op het gebied van de vier pijlers en welke stappen er nog gezet moeten worden om bij een 'ideale' situatie te komen. We stellen samen de logische onderwijsdoelen vast op basis van een aantal randvoorwaarden en bepalen met welke producten en diensten elke pijler gevuld wordt om die doelen te bereiken. Dat levert per groep een jaarprogramma op. Dit lees- en mediaplan wordt jaarlijks bijgesteld.

Producten en diensten

Dat wat de school krijgt om het leesplezier te vergroten en de mediawijsheid te verbeteren is verdeeld over **drie pijlers**, met een verbindende vierde pijler in de vorm van een digitaal portaal.

De prioriteit ligt in een omvangrijke, gevarieerde en actuele **collectie** boeken en aanverwante materialen in de school voor alle groepen. Dit wordt gerealiseerd door het inrichten van een fysieke schoolbibliotheek, het regelmatig bestellen van boeken via een webshop, het klassikaal lenen in een vestiging, het huren van projectondersteunende collecties of combinaties hiervan. De beste keus is afhankelijk van de te behalen doelen en de ligging van de school ten opzichte van de bibliotheek, maar moet passen binnen vastgestelde minimale kwaliteitseisen van het programma.

Om onze ambitie te bereiken is het feit bepalend dat alle leerlingen dagelijks de kans moeten krijgen om vrij te **lezen**, voorgelezen te worden of te praten over boeken, zowel op school als thuis. In het lees- en mediaplan ligt de nadruk dan ook op het vastleggen van structurele tijd en werkvormen om het maken van leeskilometers te waarborgen. De rol van de leerkracht en de ouders zijn daarbij cruciaal, dus we bieden ondersteuning om dat waar nodig te verbeteren. Daarnaast is er ruimte voor bibliotheken om eigen programma's toe te voegen, maar wel binnen vastgestelde minimale kwaliteitseisen en met het advies om de meeste tijd en middelen te stoppen in het structurele lezen.

Binnen het brede thema van **mediawijsheid** richten we ons vooralsnog op de meer klassieke informatievaardigheden die nodig zijn bij het zoeken naar en beoordelen van informatie. Het lees- en mediaplan daarnaast geeft handvatten om in een doorgaande lijn beleid te voeren op de voor de school belangrijke thema's rondom mediawijsheid. Ook binnen deze pijler is aandacht voor de rol en deskundigheid van leerkrachten en ouders en is ruimte voor het opnemen van eigen producten van de bibliotheek zoals groepsbezoeken en andere vormen van instructies.

Alle pijlers worden via een **digitaal portaal** ondersteund op www.debibliotheekopschool.nl. Leerlingen zoeken en bestellen er boeken, ze worden er gestimuleerd en verleid tot lezen, ze kunnen er hun leeshistorie bijhouden en vinden er informatie over boeken of voor werkstukken in geselecteerde bronnen. Leerkrachten en bibliotheken vullen er de monitor in en vinden elkaar in een platform. Het portaal is onderdeel van de landelijke digitale infrastructuur van de openbare bibliotheken en is voortdurend in ontwikkeling om aan te sluiten bij de actualiteit.

Toolkit

Bibliotheken die met de Bibliotheek *op school* naar het onderwijs gaan krijgen ondersteuning vanuit een landelijk kernteam en hun provinciale serviceorganisatie. Belangrijker nog is dat zij toegang hebben tot een toolkit vol **handboeken**, draaiboeken, presentaties en andere materialen die nodig zijn om een netwerk op te bouwen, het verhaal uit te leggen en de pijlers uit te voeren. Ook deze toolkit wordt continu geactualiseerd en doorontwikkeld.